

УДК 379.8:613.9:37.015.31

DOI [HTTPS://DOI.ORG/10.33989/2075-146X.2026.37.361832](https://doi.org/10.33989/2075-146X.2026.37.361832)

ЮРІЙ МОРОЗ

ORCID: 0000-0003-2788-913X

Уманський національний університет

ОЛЕНА ЖДАНОВА-НЕДІЛЬКО

ORCID: 0000-0002-4384-1198

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

ДМИТРО БЛАЙ

ORCID: 000-002-7055-758X

Професійно-технічне училище №31 м. Полтава

РЕКРЕАЦІЙНА СФЕРА У ФОРМУВАННІ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВОЇ ЖИТТЕОРГАНІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

У статті здійснено аналіз рекреаційної сфери як важливого соціокультурного та педагогічного середовища формування культури здорової життєорганізації особистості. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю збереження фізичного й психоемоційного здоров'я населення в умовах сучасних суспільних трансформацій та воєнних викликів. Обґрунтовано, що рекреаційний простір України має значний потенціал не лише для оздоровлення та відпочинку, а й для розвитку ціннісного ставлення до здорового способу життя, формування навичок саморегуляції, активного дозвілля та відповідального використання вільного часу. Розкрито педагогічний аспект проблеми, пов'язаний із необхідністю цілеспрямованого формування рекреаційної культури молоді, розвитку мотивації до здоров'язбережувальної поведінки та підготовки майбутніх педагогів до організації рекреаційно-оздоровчої діяльності. Наголошено на важливості партнерської взаємодії закладу освіти й родини у формуванні здоров'язбережувальних практик. Доведено, що рекреаційна сфера в сучасних умовах виступає не лише чинником оздоровлення населення, а й перспективним ресурсом соціального відновлення та розвитку регіонів України.

Ключові слова: рекреаційна сфера, рекреаційний простір, здорова життєорганізація, здоров'язбереження, культура дозвілля, рекреаційна діяльність, педагогічний супровід, фізична рекреація

Постановка проблеми в загальному вигляді. Сучасні соціокультурні трансформації в Україні, зумовлені як глобальними викликами, так і наслідками воєнних подій, актуалізують проблему відновлення фізичного і психічного здоров'я населення, формування стійких моделей життєорганізації та відповідального ставлення до власного дозвілля. Наша країна має значний ресурс рекреаційного простору, використання якого створює передумови для розв'язання зазначеної проблеми. Проте слід враховувати, що в нинішніх умовах особливої ваги набуває не лише наявність відповідної інфраструктури, а й сформованість у потенційного споживача рекреаційних послуг, суб'єкта відпочинку і оздоровлення, культури використання її можливостей. Тож маємо констатувати, що в аналізованій площині тісно переплітаються економічні, соціокультурні та педагогічні аспекти, а також низка суміжних чинників, що зумовлює необхідність їхнього комплексного осмислення.

Аналіз досліджень і публікацій. Попри зростання інтересу до рекреаційної сфери, що проявляється у розвитку туристичної індустрії, розширенні мережі рекреаційних зон і центрів, педагогічний аспект проблеми у науковому дискурсі залишається недостатньо розкритим. Зокрема, рекреаційні зони переважно розглядаються як об'єкти інфраструктурного, економічного або соціально-оздоровчого значення (як це відображено, зокрема, в працях Н. Алешугіної, Г. Андрєєвої, З. Атаманчук, О. Барановської, М. Барановського, О. Трачука, О. Харченко та ін.), тоді як їхній потенціал як середовища формування особистості, розвитку її ціннісних орієнтацій і поведінкових практик не отримав належного теоретичного осмислення.

Так, важливим видається напрям, пов'язаний із формуванням активного становлення індивідуального стилю життя, зокрема способів організації вільного часу, що безпосередньо впливає на рівень фізичного здоров'я, психоемоційного благополуччя та соціальної адаптованості особистості. Закладаючись у дитинстві, основи цього процесу продовжують розвиватися як у підлітковому та юнацькому, так і в дорослому віці, причому чинники такого розвитку не мають однозначної вікової локалізації, проявляючись у різних вікових періодах із різною інтенсивністю та змістовим наповненням, системно взаємодіючи, взаємодоповнюючи й взаємозумовлюючи один одного. Таким чином складається культура

здорової життєорганізації, що її в контексті нашого дослідження особистості розуміємо як інтегративну характеристику людини, що виявляється у здатності свідомо організувати власний спосіб життя на засадах здоров'язбереження, психоемоційної рівноваги, раціонального дозвілля, саморегуляції та відповідального ставлення до власного фізичного й психологічного ресурсу. Вона формується під впливом соціокультурних, освітніх і середовищних чинників та проявляється у стійких поведінкових практиках, спрямованих на підтримання якості життя й гармонійного особистісного розвитку.

У цьому контексті рекреаційні зони, що являють собою цілісні соціокультурні системи, можуть розглядатися не лише як простір відпочинку, а як особливе особистісно-розвивальне середовище, здатне опосередковано впливати на формування культури дозвілля, навичок саморегуляції та здорової життєорганізації. Окремі складники цього явища, висвітлені в роботах Ю. Мороза та І. Скрипченко, І. Смаля, Н. Фоменко, В. Яшук та ін., потребують подальшого осмислення та інтеграції в цілісну модель функціонування рекреаційних зон України як поліаспектного ресурсу.

Метою нашого дослідження є аналіз рекреаційної сфери як середовища формування культури здорової життєорганізації особистості та окреслення шляхів реалізації педагогічного потенціалу її використання в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Про необхідність переосмислення ролі рекреаційної сфери у повоєнному відновленні України, що постає її засадничим антропоцентричним ресурсом, сьогодні чимало говорять дослідники (О. Трачук, О. Шинкарук, Н. Шинкарук та ін.), водночас підкреслюючи багатофункціональність цієї сфери, що інтегрує в собі оздоровчу, психотерапевтичну, виховну та соціокультурну місії. «Сучасне суспільство потребує переосмислення цінності дозвілля як простору для розвитку особистості, зміцнення здоров'я, формування соціальних зв'язків і гармонізації внутрішнього стану людини. У цьому контексті зростає значення дозвіллево-рекреаційної діяльності як цілісної системи, що поєднує елементи культури, освіти, спорту, туризму та психоемоційного відновлення» (О. Шинкарьова, & Н. Шинкарьова, 2025, с. 7).

Територія України поєднує регіони, значущі як в історично-краєзнавчому, так і у власне природному сенсі. Вони різняться між собою природними умовами, складом населення, економічним потенціалом, системою міжрегіональних зв'язків тощо, проте практично кожен з них володіє автентичним рекреаційним ресурсом, здатним задовольнити не лише специфічні потреби населення у відновленні сил та формуванні здорового способу життя, а й слугувати іншим значущим для політичного та економічного життя нашої країни цілям. Як відзначає О. Трачук, «Україна є потенційно привабливим членом європейського туристичного кластера. Формування віртуально-територіального туристичного кластера в Європі, членом якого є Україна, сприятиме відновленню конкурентних позицій регіону на міжнародному туристичному ринку» (Трачук, 2025, с. 195).

Загалом, факторами формування територіальних рекреаційних об'єднань виступають: спільність території; ступінь локалізації рекреаційних закладів; інтенсивність зв'язків між ними; наявність туристичних маршрутів; обсяг рекреаційних послуг тощо (Павлова, 2016).

У довоєнний період рекреаційний потенціал України складала узбережжя Чорного, Азовського морів, водні (понад 70 тисяч річок, більш ніж 3 тисячі природних озер і 22 тисячі штучних водоймищ), лісові (рослинні та тваринні) ресурси. Вони стали основою для створення 11 національних природних парків, 15 державних заповідників, заказників, дендропарків, пам'ятників садово-паркового мистецтва, які є природоохоронними територіями. Родовища лікувальних грязей, а також мінеральних і радонових вод також входять до рекреаційного потенціалу України, який має не тільки державне, але й міжнародне значення та визнання (Савранчук, & Явкін, 2012). Сьогодні з відомих причин він не може використовуватися в повному обсязі, проте розглядається як фундаментальна основа для майбутньої медико-соціальної реабілітації населення, а також, що важливо в контексті нашого дослідження, як стратегічний орієнтир для розвитку рекреаційної культури суспільства.

Використання потенціалу рекреаційних зон в організації оздоровлення, дозвілля та відпочинку є також однією з основних особливостей рекреаційної діяльності в умовах урбанізації. Сучасні рекреаційні зони є центром забезпечення оздоровлення, дозвілля та відпочинку, який необхідний людині під час психологічного відновлення від міського оточення. Багатофункціональність рекреаційних зон дозволяє в ширшому аспекті реалізувати важливі культурні, виховні завдання, сприяти покращенню рекреаційної, просвітницької, соціальної та інших функцій оздоровчого спрямування (Андрєєва, 2014).

Природно-ресурсний потенціал держави, різноманіття її регіональних особливостей створюють передумови для розвитку внутрішнього туризму та рекреаційних практик, що, у свою чергу, потребує підготовленого споживача – особистості, здатної усвідомлено обирати змістовні та здоров'язбережувальні форми дозвілля. Водночас, для багатьох наших співвітчизників у період повномасштабної війни територія України, на жаль, перестала асоціюватися з безпечним та спокійним відпочинком. Таким чином, виникає суперечність між наявними і потенціальними можливостями рекреаційної інфраструктури та недостатнім рівнем сформованості культури її використання.

Педагогічний аспект проблеми пов'язаний, насамперед, із тією обставиною, що рекреація як одна з потреб особистості не реалізується автоматично, а потребує цілеспрямованого педагогічного супроводу

для трансформації стихійного відпочинку в усвідомлену культуру психоемоційного відновлення та самозбереження молоді, зокрема, для відновлення внутрішнього ресурсу, яку необхідно виховувати (особливо в умовах хронічного воєнного стресу). Тим більше, що, як неодноразово доведено, «під час несприятливих економічних умов життя, втрати або зміни соціальних орієнтирів фізична рекреація набуває особливої значущості» (Мороз, & Скрипченко, 2021, с. 214).

Тут слід виокремити, насамперед, завдання педагогів, які повинні формувати в здобувачів освіти ціннісно-мотиваційну готовність до збереження власного ресурсного стану та практичні навички ефективного використання рекреаційного простору. Виклики сучасності загострили ситуацію, яка простежувалася в певних свої виявах уже давно: тенденція до малорухливого способу життя, пасивних, а часом і відверто шкідливих форм організації дозволяла призвела в останні десятиліття до значного погіршення здоров'я молодого покоління. На слушну думку Ю. Мороза та І. Скрипченко, «зниження рівня здоров'я і фізичної працездатності у молоді є наслідком значного психоемоційного навантаження, порушень режиму дня і харчування. Критичний стан здоров'я молоді, пов'язаний із несприятливими факторами, низьким рівнем рухової активності, потребує невідкладних заходів із подолання кризи у фізичному вихованні сучасної молоді» (Мороз, & Скрипченко, 2021, с. 214). З огляду на це, залучення здобувачів освіти всіх рівнів до рекреаційних заходів було й залишається одним із важливих напрямів оздоровчо-виховної роботи, спроможної нівелювати негативні наслідки гіподинамії та закласти підвалини цілісної культури здоров'я.

Логічно наголосити на необхідності відповідних складників у підготовці майбутніх викладачів фізичної культури. Як зазначають Т. Круцевич та Г. Безверхня, «викладач фізичного виховання в навчальному закладі повинен мати знання і вміння з організації і проведення не тільки урочних форм занять, а й позаурочних, до яких відносяться фізкультурно-масові, рекреаційнооздоровчі і спортивні заходи» (Круцевич, & Безверхня, 2010, с. 4). Тільки педагог, що має відповідну мотивацію, належну компетентність, а також сам здобув досвід рекреаційної поведінки, здатен стати реальним суб'єктом формування культури здорової життєорганізації учнів, демонструючи синергію особистісного прикладу та високої фахової майстерності. Тому наявність відповідних практик розглядається як одна із умов якості професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури, що дозволяє їм виступати не просто трансляторами знань, а безпосередніми архітекторами здорового середовища в закладі освіти.

Розглядаючи рекреацію з сучасних позицій як «багатовекторне поняття, що поєднує в собі відпочинок, активне або пасивне дозволя, зміцнення здоров'я, комунікацію та особистісне зростання через діяльність поза професійною працею» (О. Шинкарьова, & Н. Шинкарьова, 2025, с. 8), варто наголосити на важливості середовища, в якому здобувачі освіти набувають відповідного досвіду. Формування культури їхньої здорової життєорганізації як перспективного орієнтира неможливе без урахування специфіки цього простору. Мається на увазі, насамперед, педагогічний вплив не лише на учня, а й на його найближче оточення – родину. Отримуючи в освітньому процесі практичний досвід рекреації та здорової життєорганізації, здобувач освіти експортує ці паттерни поведінки у сімейне середовище. Це сприяє трансформації побутових звичок, стимулює спільне активне дозволя та, зрештою, інтегрує цінності здоров'язбереження у повсякденний уклад української сім'ї вже сьогодні.

На думку дослідників, реалізуючи базові положення педагогіки партнерства, вчитель повинен володіти технологіями налагодження ефективної педагогічної взаємодії з батьківською спільнотою, яка сприятиме продуктивності освітнього процесу в закладі початкової та середньої освіти; мати розвинені уміння міжособистісних взаємин у комунікації з батьками, колегами та іншими представниками соціальних інституцій, які займаються проблемами навчання, виховання і розвитку особистості (Ковальчук, 2023, с. 4). Майстерність його взаємодії з батьками у контексті спільної рекреаційно-оздоровчої діяльності дозволяє подолати розрив між теоретичними закликами до здорового способу життя та реальними практиками, створюючи єдиний здоров'язбережувальний простір «школа – родина».

Реалізація окресленого потенціалу потребує впровадження спектра інтегративних форм взаємодії, серед яких провідне місце посідають *спільно-взаємодіючі* (родинні квести, плогінг-акції, вікенд-тури), *проектно-дослідницькі* (сімейні челенджі, карти рекреаційних маршрутів) та *цифрові просвітницькі формати* (мультимедійні дайджести для батьківської спільноти). Це дозволяє трансформувати здобутий учнями рекреаційний досвід у сталу сімейну цінність.

Водночас, слід наголосити на ще одному важливому аспекті описаного процесу. Зростання інтересу до рекреаційної діяльності, попиту на пов'язані з нею послуги сприяє розвитку регіону через зміцнення рекреаційного простору території. Основні типи рекреаційного простору, до яких дослідники відносять лікувально-оздоровчий, фізкультурно-спортивний, освітньо-пізнавальний та розважальний (Ящук, 2019, с. 82), перестають бути просто місцями відпочинку, перетворюючись на поліфункціональні простори, де через активну діяльність здобувачів освіти закладаються фундаментальні навички здоров'язбереження. Вони набувають статусу стратегічних соціокультурних локацій, які не лише виступають практичною базою для реалізації завдань сучасної оздоровчої педагогіки, а й забезпечують економічний прогрес територій, сприяють підвищенню рекреаційного потенціалу як життєвого середовища населення, так і регіону в цілому.

Висновки. Проведений аналіз засвідчив, що рекреаційна сфера в сучасних умовах набуває значення не лише як система оздоровлення та відпочинку населення, а і як важливе соціокультурне середовище формування культури здорової життєорганізації особистості. Її потенціал виявляється у здатності поєднувати оздоровчу, психоемоційну, виховну, комунікативну та соціально-інтеграційну функції, створюючи умови для гармонізації способу життя людини та розвитку навичок відповідального ставлення до власного здоров'я й дозвілля.

Встановлено, що природно-рекреаційний потенціал України, попри виклики воєнного часу, залишається важливим ресурсом суспільного розвитку та майбутнього повоєнного відновлення держави. Ефективність його використання значною мірою залежить від сформованості у населення культури рекреаційної поведінки, готовності до усвідомленого вибору здоров'язбережувальних форм дозвілля та здатності інтегрувати їх у повсякденні життєві практики.

Наголошено, що особлива роль у цьому процесі належить майстерності педагога щодо партнерської взаємодії в системі «заклад освіти – родина – соціальне середовище». Саме педагог здатен виступати суб'єктом формування ціннісного ставлення до рекреації, популяризації активного дозвілля та розвитку навичок здорової життєорганізації в учнівській молоді й родинному середовищі.

Перспективними напрямками подальших досліджень бачимо розроблення педагогічних моделей інтеграції рекреаційних практик у діяльність закладів освіти, а також вивчення регіональних механізмів розвитку рекреаційного простору як чинника соціального й психоемоційного відновлення населення України.

Список використаних джерел

- Андреева, О. В. (2014). *Фізична рекреація різних груп населення*: монографія. Київ: ТОВ «НВП Поліграф сервіс». Взято з <https://reposit.uni-sport.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f188332f-a391-4ced-9d97-6f3c3eb7b0a8/content>
- Ковальчук, В. А. (2023). *Педагогіка партнерства у професійній діяльності вчителя*: навч. посіб. Житомир: Вид-во ЖДУ. Взято з <https://eprints.zu.edu.ua/36145/1/.pdf>
- Круцевич, Т. Ю., & Безверхня, Г. В. (2010). *Рекреація у фізичній культурі різних груп населення*. Київ: Олімпійська література. Взято з <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/4603/.pdf>
- Мороз, Ю. М., & Скрипченко, І. Т. (2021). Виховний потенціал фізичної рекреації. В кн. *Наукові дослідження та інновації в галузі суспільно-гуманітарних наук*: збірник матеріалів I Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. (с. 213-215). Мелітополь: ТДАТУ. Взято з <https://elar.tsatu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7748142c-578c-4a95-9502-10ca2521ca1b/content#page=213>
- Павлова, Ю. О. (2016). *Оздоровчо-рекреаційні технології та якість життя людини*: монографія. Львів: ЛДУФК. Взято з <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/7668>
- Трачук, О. (2025). Розвиток інноваційного кластерного туризму в Україні. *Українознавство*, 4 (97), 183-200. DOI: [https://doi.org/10.17721/2413-7065.4\(97\).2025.345108](https://doi.org/10.17721/2413-7065.4(97).2025.345108)
- Савранчук, Л. А., & Явкін, В. Г. (2012). *Рекреаційна географія: письмові консультації*. Чернівці: Чернівецький національний університет. Взято з https://tourlib.net/books_ukr/savranchuk.htm
- Шинкарьова, О. Д., & Шинкарьова, Н. Г. (2025). *Організація дозвіллево-рекреаційної діяльності*: навч.-метод. посіб. Полтава: Видавництво ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». Взято з <https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11130>
- Яцук, В. І. (2019). Рекреаційний простір як об'єкт управління інноваційним розвитком територій міста. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*, 57, 80-85. DOI: <https://doi.org/10.36477/2522-1205-2019-57-12>

References

- Andriieva, O. V. (2014). *Fizychna rekreatsiia riznykh hrup naseleunia: monohrafiia* [Physical recreation of different population groups: monograph]. Kyiv: TOV "NVP Polihraf servis". Retrieved from <https://reposit.uni-sport.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f188332f-a391-4ced-9d97-6f3c3eb7b0a8/content> [in Ukrainian].
- Kovalchuk, V. A. (2023). *Pedahohika partnerstva u profesiinii diialnosti vchytelia* [Pedagogy of partnership in the professional activity of the teacher]: navch. posib. Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU. Retrieved from <https://eprints.zu.edu.ua/36145/1/.pdf> [in Ukrainian].
- Krutsevych, T. Yu., & Bezverkhnia, H. V. (2010). *Rekreatsiia u fizychnii kulturi riznykh hrup naseleunia* [Recreation in the physical culture of different groups of the population]. Kyiv: Olimpiiska literatura. Retrieved from <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/4603/.pdf> [in Ukrainian].
- Moroz, Yu. M., & Skrypchenko, I. T. (2021). Vychovnyi potentsial fizychnoi rekreatsii [Educational potential of physical recreation]. In *Naukovi doslidzhennia ta innovatsii v haluzi suspilno-humanitarnykh nauk* [Scientific research and innovation in the field of social sciences and humanities]: zbirnyk materialiv I vseukr. nauk.-prakt. Internet-konf. (pp. 213-215). Melitopol: TDAU. Retrieved from <https://elar.tsatu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7748142c-578c-4a95-9502-10ca2521ca1b/content#page=213> [in Ukrainian].

- Pavlova, Yu. O. (2016). *Ozdorovcho-rekreatsiini tekhnologii ta yakist zhyttia liudyny* [Health and recreational technologies and quality of human life]: monohrafiia. Lviv: LDUFK. Retrieved from <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/7668> [in Ukrainian].
- Savranchuk, L. A., & Yavkin, V. H. (2012). *Rekreatsiina heohrafiia: pismovi konsultatsii* [Recreational geography: written consultations]. Chernivtsi: Chernivetskyi natsionalnyi universytet. Retrieved from https://tourlib.net/books_ukr/savranchuk.htm [in Ukrainian].
- Shynkarova, O. D., & Shynkarova, N. H. (2025). *Orhanizatsiia dozvillievo-rekreatsiinoi diialnosti* [Organization of leisure and recreational activities]: navch.-metod. posib. Poltava: Vydavnytstvo DZ "Luhanskyi natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka". Retrieved from <https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11130> [in Ukrainian].
- Trachuk, O. (2025). Rozvytok innovatsiinoho klasternoho turyzmu v Ukraini [Development of innovative cluster tourism in Ukraine]. *Ukrainoznavstvo* [Ukrainian Studies], 4 (97), 183-200. DOI: [https://doi.org/10.17721/2413-7065.4\(97\).2025.345108](https://doi.org/10.17721/2413-7065.4(97).2025.345108) [in Ukrainian].
- Yashchuk, V. I. (2019). Rekreatsiinyi prostir yak ob'iekt upravlinnia innovatsiinym rozvytkom terytorii mista [Recreational space as an object of management of innovative development of the city's territories]. *Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu. Ekonomichni nauky* [Bulletin of Lviv University of Trade and Economics. Economic Sciences], 57, 80-85. DOI: <https://doi.org/10.36477/2522-1205-2019-57-12> [in Ukrainian].

MOROZ YU.

Uman National University, Ukraine

ZHDANOVA-NEDILKO O.

Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University, Ukraine

BILAI D.

Vocational School No. 31 of Poltava, Ukraine

THE RECREATIONAL SPHERE IN THE FORMATION OF A CULTURE OF HEALTHY LIFESTYLE ORGANIZATION OF THE INDIVIDUAL

The article analyzes the recreational sphere as an important socio-cultural and pedagogical environment for the formation of a healthy lifestyle culture and healthy life organization of the individual. The relevance of the study is determined by the growing need to preserve the physical and psycho-emotional well-being of the population under conditions of social transformation, wartime challenges, and prolonged stress factors affecting Ukrainian society. The authors substantiate that the recreational potential of Ukraine should be considered not only as a resource for leisure and health improvement, but also as a factor in the formation of value orientations, self-regulation skills, responsible leisure behavior, and sustainable health-preserving practices.

The study emphasizes that recreational zones and forms of recreational activity possess significant educational and developmental potential. They contribute to strengthening social interaction, restoring psycho-emotional balance, improving physical activity, and developing a conscious attitude toward one's own health and quality of life. Recreational space is interpreted as a multifunctional environment integrating health-improving, cultural, educational, communicative, and social functions.

Particular attention is paid to the pedagogical dimension of the problem. The authors argue that the culture of recreational behavior and healthy life organization is not formed spontaneously and therefore requires purposeful pedagogical support. The role of educational institutions and teachers in developing students' motivation for health-preserving behavior, active leisure, and responsible self-organization is substantiated. The importance of preparing future physical education teachers for organizing recreational and health-related activities is highlighted. It is emphasized that a teacher's personal experience of healthy recreational practices significantly influences the effectiveness of educational and upbringing work.

The article also considers the importance of partnership interaction between educational institutions and families in forming a unified health-preserving environment. Various forms of joint recreational, educational, and project-based activities are characterized as effective means of integrating healthy lifestyle values into everyday family practices.

It is concluded that the recreational sphere in modern Ukraine performs not only restorative and preventive functions but also acts as a strategic resource for social recovery, educational influence, and regional development. The effective use of recreational potential contributes to strengthening the culture of healthy life organization and improving the overall quality of life of the population.

Keywords: *recreational sphere, recreational space, healthy life organization, health preservation, leisure culture, recreational activity, pedagogical support, physical recreation*

Стаття надійшла до редакції 02.04.2026

Стаття прийнята 17.04.2026

Статтю опубліковано 15.05.2026